

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 Vtrum aliqua alia passionum animæ sit causa amoris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

duis proculdubio am-
plectendus est, sine
ramen tertii praeiudi-
tio, id est quod ex par-
te subiecti similitudo
est propria causa a-
moris, quicquid sit ex
parte obiecti, & hoc
litera sufficere non
dubitofalnatq. sensus
iste vniuersaliter
& abstractionem tra-
ctatus aequalem in
primo, & tertio arti-
culo, ordinatque arti-
culos huius questio-
nis ut tractetur in pri-
mis articulis de cau-
sa ex parte obiecti,
scilicet bonitate, &
cognitione; in tertio
de causa ex parte sub-
iecti: in quarto, ex
parte concomitantium
passionum. Iuxta ter-
tium autem modum
prius de rationibus
obiecti ex parte
rei: & deinde de con-
ditione communis ut-
riusque rationi forma-
li, scilicet bonitati &
similitudini, fuisse
tractandum. Et sic
tertius articulus de-
bit esse secundus,
cuius oppositum fa-
ctum fuit. Quinto,
quod sit sensus inten-
tus ab auctore.

In corp. ar.

Circa quartum arti-
culum nihil occur-
rit pro nunc scriben-
dum.

hominibus habeant huiusmodi uirtutes secundum ha-
bitum completum, habent tamen eas secundum qua-
dam feminalia rationis, secundum quae, qui non ha-
bet uirtutem, diligit uirtuosum, tanquam suae natu-
rali rationi conformem.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum aliqua alia passionum anima sit causa amoris.

c. 3. tom. 5.

AD QUARTVM sic proceditur. Vt quod aliqua
alia passio possit esse causa amoris. Dicit enim
Philos. in 8. Eth. quod aliqui amantur propter dele-
ctationem, sed delectatio est passio quaedam, ergo ali-
qua alia passio est causa amoris.

c. 1. post me-
cium, co. 3.

¶ 2. Praet. Desiderium, quaedam passio est: sed aliquos
amamus propter desiderium quod ab eis expecta-
mus, sicut apparet in omni amicitia, quae est propter
utilitatem, ergo aliqua alia passio est causa amoris.

c. 7. & 9. r. 5.

¶ 3. Praet. Aug. dicit in 10. de ciu. * Dei.
Respond. Dicendum, quod nulla alia passio est,
quae non supponat aliquem amorem, cuius ratio
est: quia omnis alia passio animae importat motum
ad aliquid, uel quietem in aliquo. Omnis autem
motus in aliquid, uel quies in aliquo, ex aliqua con-
naturalitate, uel coaptatione procedit, quae pertinet
ad rationem amoris: unde impossibile est, quod ali-

lis, sed in quantum est proprii bo-
ni impeditius: & propter hoc fi-
guli corrixantur adinucem, quia
seinuicem impediunt in proprio
lucro: & inter superbos sunt iur-
gia, quia seinuicem impediunt
in propria excellentia, quam con-
cupiscunt. & per hoc patet respon-
sio ad primum.

AD SECVNDVM dicendum, quod
in hoc etiam quod aliquis in al-
tero amat, quod in se amat, inue-
nitur bonum similitudinis secun-
dum proportionalitatem, nam
sicut se habet alius ad hoc, quod in
eo amatur, ita ipse se habet ad hoc,
quod in se amat, puta, si bonus can-
tor bonum amet scriptorem, attē-
ditur ibi similitudo proportio-
nis, secundum quod uterque habet
quod conuenit ei secundum suam artem.

AD IIII. dicendum, quod
ille, qui amat hoc, quo indiget,
habet similitudinem ad id quod
amat, sicut quod est potentia ad
actum, ut dictum est.

AD IIII. dicendum, quod secun-
dum eandem similitudinem po-
tentiae ad actum, ille qui non est
liberalis, amat eum qui est libera-
lis in quantum expectat ab eo ali-
quid quod desiderat, & eadem
ratio est de perseuerante in amici-
tia ad eum, qui non perseuerat:
utrobique enim uidetur esse ami-
citia propter utilitatem. Vel dicē-
dum, quod licet non omnes ho-
mines habeant huiusmodi uirtutes secundum ha-
bitum completum, habent tamen eas secundum qua-
dam feminalia rationis, secundum quae, qui non ha-
bet uirtutem, diligit uirtuosum, tanquam suae natu-
rali rationi conformem.

A qua alia passio a se sit causa uniuersaliter omnis amoris:
contingit tamen aliquam passionem esse causam amoris
alicuius, sicut etiam unum bonum est causa alterius.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod cum aliquis amat
aliquid propter delectationem, amor quidem ille
causatur ex delectatione: sed delectatio illa iterum cau-
satur ex alio amore praecedente. nullus enim delecta-
tur, nisi in re aliquo modo amata.

AD SECVNDVM dicendum, quod desiderium rei
alicuius semper praesupponit amorem illius rei: &
sic desiderium alicuius rei potest causa, ut res alia a-
metur, sicut qui desiderat pecuniam, amat propter
hoc eum, a quo pecuniam recipit.

AD TERTIVM dicendum, quod spes causat uel auget
amorem, & hoc ratione delectationis, quia delecta-
tionem causat: & etiam ratione desiderii, quia spes
desiderium fortificat. non enim ita intente deside-
ramus, quae non speramus: sed tamen & ipsa spes est
alicuius boni amati.

QVAESTIO XXVIII.

De effectibus amoris, in sex articulis diuisa.

¶ Super Quaestione uig-
gesimo octa. & Artic-
ulum primum.

DEINDE considerandum
est de effectibus amoris.
ET CIRCA hoc quaer-
untur sex.

- ¶ Primo, Vtrum unio sit effe-
ctus amoris.
- ¶ Secundo, Vtrum mutua inhaesio.
- ¶ Tertio, Vtrum ecstasis sit effe-
ctus amoris.
- ¶ Quarto, Vtrum zelus:
- ¶ Quinto, Vtrum amor sit pas-
sio laetitia amantis.
- ¶ Sexto, Vtrum amor sit causa
omnium, quae amans agit.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum unio sit effectus amoris.

AD PRIMVM sic proceditur.
Videtur, quod unio non
sit effectus amoris. Absentia n-
unioni repugnat: sed amor com-
patitur secum absentiam, dicit n-
Apost. ad Gala. 4. Bonum amula
mini in bono semper loquens de
seipso, ut gl. dicit, & non tantum
cum praesens sum apud uos, ergo
unio non est effectus amoris.

¶ 2. Praet. Omnis unio aut est per
essentiam, sicut forma unitur ma-
teriae, & accides subiecto, & pars
toti, uel alteri parti ad constitu-
tionem totius: aut est per simili-
tudinem uel generis, uel speciei,
uel accidentis, sed amor non cau-
tionem essentiae, alioquin nu-
quam haberetur amor ad ea, quae
sunt per essentiam diuisa: unionem
autem, quae est per similitudinem,
amor non causat, sed magis ab
ea causatur, ut dictum est, ergo
unio non est effectus amoris.

¶ 3. Praet. Sensus in actu fit sensu bi

IN responsione ad
tertium primi ar-
t. quae. 28. scito, quod si
si considerentur om-
nes unitates concu-
rentes ad amorem,
sic amor magis unit,
quam intellectio, quo-
niam causatiuus est
unionis realis, sed si
comparatur amor &
intellectio, secundum
illam solam unionem
quam facit formaliter,
sic intellectio magis
unit, quam amor,
iuxta illud Auert. in
tertio de Anima, Ma-
gis sit unum ex intel-
lectu & intellectu, q-
ex materia & forma.
Et ratio est illa, quae
arguendo in litera ra-
gitur: quia intellectus
in actu, est intellectus
in actu: amans autem
non est amatum in
actu. Tanto namque
maior est formalis
unio cognitionis,
quam amoris, quanto
maius est se esse ali-
quid, quam habere
se ad illud ut se. Intel-
lectio enim facit for-
maliter intellectum
esse rem intellectam
in actu: amor uero
non facit formaliter
amatum esse amatum,
sed ut amatum, & e-
conuerso, scilicet a-
marum ut amantem.
& hoc quod ad amo-
rem amicitiae. In amo-
re uero concupiscen-
tiae amor unit amato
ut alicui sui, scilicet
amatis: intellectio ue-
ro facit formaliter in-
tellectam rem in actu
esse aliquid intellige-
tis, unde cognitio ui-
detur magis unitiua
formaliter: amor aut
effe-

12. q. 20. ar. 1.
ad 3. & q. 60.
ar. 3. ad 2. Et
3. di. 27. q. 1.
ar. 1. & Dio.
4. le. 10.

q. 27. ar. 3. &
4.